

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

**w Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu
Dziecięcym w Krakowie**

Opracowanie własne:

mgr Katarzyna Ziętara

doradca zawodowy

Kraków, 01.09.2026 r.

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Akty prawne regulujące doradztwo zawodowe w szkole	5
III. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego	10
IV. Założenia Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego i cele systemu	13
V. Cele główne i szczegółowe WSDZ odnoszące się do poszczególnych sfer kształcenia	19
VI. Odbiorcy i realizatorzy	30
VII. Zadania Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego	35
VIII. Formy i sposoby realizacji WSDZ	40
IX. Metody, formy oraz narzędzia realizacji działań WSDZ	52
X. Współpraca.....	54
XI. Zasoby	55
XII. Korzyści wynikające z działalności Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego	56
XIII. Przewidywane rezultaty	59
XIV. Monitoring i ewaluacja	61

„Nie ma sprzyjającego wiatru dla tego, kto nie wie dokąd płyńie”

Seneka

I. Wstęp

U podstaw wprowadzenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w szkole leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów. Rozwój zawodowy jest procesem przebiegającym w czasie, ciągłym i nieodwracalnym. Jest wspólny dla wszystkich osób.

Obecnie na rynku pracy obowiązuje strategia uczenia się przez całe życie. Strategia ta wymaga umiejętności podejmowania ważnych decyzji – poczynając od wyboru szkoły ponadpodstawowej, kierunku studiów, decyzji o wyborze miejsca pracy, sposobie podnoszenia swoich kwalifikacji aż do ewentualnych decyzji o zmianie zawodu.

Okres szkoły podstawowej to czas rozwoju kompetencji społecznych i kształtowania postaw wobec pracy.

Etap wczesnoszkolny to rozwój samopoznania.

Samopoznanie jest podstawą samooceny na bazie której uczeń będzie kierował się własnym rozwojem zawodowym.

Dlatego słuszne jest obecne podejście dzisiejszej edukacji do prowadzenia działań z zakresu doradztwa zawodowego, preorientacji zawodowej oraz orientacji zawodowej na wszystkich szczeblach kształcenia. Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery.

Stworzenie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w ZSS nr 3 pomoże uczniom poznać własne predyspozycje zawodowe, skonfrontować ocenę swego stanu zdrowia z wymaganiami wybieranego zawodu, przygotować się do wejścia na rynek pracy i złagodzić stres związany ze startem zawodowym.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego ponadto stworzy uczniom możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami, z elastycznością w planowaniu kariery zawodowej, pozwoli sprostać nowym sytuacjom i wyzwaniom.

II. Akty prawne regulujące doradztwo zawodowe w szkole

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. Z 2019 r. Poz. 325).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73).
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 czerwca 2026 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2026 r. poz. 820).

Art. 1

System oświaty zapewnia w szczególności:

17) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy

18) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych

19) przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia

Art. 26a

Ust. 1.

Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy wychowania przedszkolnego oraz szkoły, z wyjątkiem szkół artystycznych, prowadzą zaplanowane i systematyczne działania w zakresie doradztwa zawodowego, w celu wspierania dzieci i uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, polegające w szczególności na prowadzeniu:

1) w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego preorientacji zawodowej, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień;

2) w klasach I–VI szkół podstawowych orientacji zawodowej, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień;

3) w klasach i szkołach, o których mowa w art. 109 ust. 6, zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

Ust. 2.

Doradztwo zawodowe jest realizowane na:

- 1) zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego;
- 2) obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodzie;
- 3) zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego;
- 4) zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 5) zajęciach z wychowawcą.

Art. 109

1. Podstawowymi formami działalności dydaktyczno – wychowawczej szkoły są:

7) Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego

ust.6.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum.

ust. 7.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane niezależnie od pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielanej uczniom w ramach zajęć, o których mowa w ust. 1 pkt 5. (zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej).

Art. 47

1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia:

3). Ramowe plany nauczania dla poszczególnych typów szkół, w tym:

c). Minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

5). zasady organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach, które powinny tworzyć warunki dla zaspokajania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, w szczególności wspomagać rozwój uczniów i efektywność uczenia się;

Art. 98

1. Statut szkoły zawiera w szczególności: (...)

16) organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego;

- Statut Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym.
- Statut XXXIX Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 22 lipca 2026 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2026 r. poz. 1028).
- Nowelizacje towarzyszące (np. z marca 2026 r. – Dz.U. z 2026 r. poz. 982), które wprowadziły zmiany pod kątem wchodzącej od 1 września 2026 r. reformy programowej.

§ 4.1. Dyrektor szkoły, uwzględniając ramowy plan nauczania, ustala dla poszczególnych klas i oddziałów tygodniowy rozkład zajęć (...)

4) zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;

- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 marca 2026 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515).

Art. 42. 7. Organ prowadzący szkołę lub placówkę określa:

3) tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć:

b) pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych, z wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, z tym że wymiar ten nie może przekraczać 22 godzin;

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (dz. U. z 2023 r. Poz. 1798).

§ 4.1. Pomoc psychologiczno – pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki.

2. Pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, pedagodzy specjaliści, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni, zwani dalej „specjalistami”.

§ 26.1. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

1. prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów,

5) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,

6) wspieranie nauczycieli, wychowawców (...) i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

§ 18. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu uzupełniają działania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 26a ustawy.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym wraz z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 8 lipca 2026 r. zmieniającym to rozporządzenie.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2023 r. poz. 2102) wraz z rozporządzeniami zmieniającymi to rozporządzenie (Dz.U. 2026 poz. 1126), (Dz.U. 2025 poz. 1111).
- Uchwała nr XCIII/2564/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 31.08.2022 r. zmieniająca uchwałę nr XXIII/495/19 w sprawie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć niektórych nauczycieli.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 10 sierpnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli
- Uczniowie klas VII i VIII na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego nie są oceniani (art. 44b ustawy o systemie oświaty w związku z art. 109 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe).
- Dokumentacją realizacji zajęć z doradztwa zawodowego są dzienniki zajęć innych (Obwieszczenie Ministra Edukacji z dnia 5 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. z 2024 poz. 50)
- Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego nie są wpisywane do arkusza ocen i na świadectwie promocyjnym lub ukończenia szkoły podstawowej (Obwieszczenie Ministra Edukacji z dnia 5 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania [...] (Dz.U. z 2024 poz. 50)
- Uchwała nr 195/2020 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej „Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa). Polityka na rzecz rozwijania umiejętności zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie”
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych

III. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego

DORADCA ZAWODOWY – nauczyciel specjalista posiadający kwalifikacje z zakresu doradztwa zawodowego, odpowiedzialny za koordynację Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ). Prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz udziela indywidualnych porad i konsultacji uczniom, rodzicom i nauczycielom. W procesie wspierania uczniów w planowaniu kariery i rozwoju edukacyjno-zawodowym uwzględnia ich potencjał psychofizyczny, stan zdrowia, kompetencje cyfrowe, a także wyzwania współczesnego rynku pracy (w tym wpływ nowych technologii i AI) oraz możliwości systemu kształcenia i rynku pracy.

DORADZTWO ZAWODOWE to uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich predyspozycji, zainteresowań, uzdolnień oraz aktualnych informacji o rynku pracy i systemie edukacji. (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325, wraz z późniejszymi zmianami, tj. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73)) – stanowiące wykonanie delegacji z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (art. 26a))

PORADNICTWO ZAWODOWE (całozyciowe poradnictwo kariery) – ciągły proces wspierania uczniów na wszystkich etapach edukacji w poznawaniu własnych zasobów (uzdolnień, zainteresowań, wartości, stanu zdrowia), zdobywaniu wiedzy o systemie edukacji i rynku pracy oraz rozwijaniu umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych. (wg Europejskiej Ramy Kwalifikacji)

PREORIENTACJA ZAWODOWA – ogół działań dydaktyczno-wychowawczych kierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym, mających na celu wstępne zapoznanie ich z wybranymi zawodami z najbliższego otoczenia, kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy i drugiego człowieka, a także wspieranie dzieci w poznawaniu własnych zasobów (zainteresowań, uzdolnień i umiejętności) oraz rozwijaniu pracy w zespole.

ORIENTACJA ZAWODOWA – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym, realizowanych w klasach I–VI szkoły podstawowej, mających na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i aktywności zawodowej oraz wspieranie ich w poznawaniu własnych zasobów - zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i predyspozycji. (Rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325 z późniejszymi zmianami, tj.

Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73))

ZAWÓD – wyodrębniony w wyniku społeczno-gospodarczego podziału pracy zbiór zadań i czynności zawodowych, wymagający posiadania określonych kwalifikacji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), zdobytych w procesie formalnego kształcenia lub uczenia się pozaformalnego, stanowiący podstawę wykonywania określonej pracy.

INFORMACJA EDUKACYJNA – uporządkowany zbiór aktualnych danych dotyczących struktury i oferty systemu oświaty, szkolnictwa wyższego, szkół policealnych, kursów zawodowych, w tym oferty Branżowych Centrów Umiejętności i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz warunków rekrutacji, przydatny do planowania ścieżki rozwoju, zdobywania nowych kwalifikacji i podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych w logice uczenia się przez całe życie.

INFORMACJA ZAWODOWA – uporządkowany zbiór aktualnych danych dotyczących zawodów, wymagań kwalifikacyjnych, środowiska i warunków pracy, a także tendencji i zmian na rynku pracy (w tym wpływu cyfryzacji i sztucznej inteligencji), wykorzystywany do wspomagania uczniów w poznawaniu świata zawodów, planowaniu kariery oraz podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych.

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO (WSDZ) – spójny i celowy zespół działań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych podejmowanych przez całą społeczność szkoły (dyrekcję, doradcę zawodowego, nauczycieli, wychowawców i specjalistów) we współpracy z rodzicami oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym. Celami WSDZ są przygotowanie uczniów do świadomego i elastycznego planowania kariery, wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz kształtowanie postawy uczenia się przez całe życie. WSDZ określa w szczególności: cele i treści programowe, zadania poszczególnych realizatorów, harmonogram działań, formy i metody pracy, współpracę z rodzicami, pracodawcami i instytucjami zewnętrznymi oraz sposoby ewaluacji.

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII i VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ – dokument określający roczny plan działań, dostosowany do wieku i potrzeb rozwojowych uczniów, opracowany w oparciu o 4 obligatoryjne obszary programowe: poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny oraz planowanie rozwoju. Program ma na celu przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego wyboru szkoły ponadpodstawowej i kierunku kształcenia – z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji, stanu zdrowia, ograniczeń oraz dojrzałości decyzyjnej. Treści programowe obejmują wiedzę o zawodach, dynamice rynku pracy, w tym wpływie cyfryzacji i AI, ofercie szkół i kwalifikacji rynkowych.

DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z DORADZTWE M ZAWODOWYM – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują między innymi zajęcia z zakresu orientacji oraz doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno – gospodarczym, w tym z pracodawcami.

IV. Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego i cele systemu

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) to ogół działań podejmowanych przez szkołę mających na celu podniesienie wśród uczniów zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej ścieżki kształcenia i wyboru zawodu.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje głównie uczniów, jak również nauczycieli oraz rodziców.

WSDZ jest kompatybilny z:

- Programem Doradztwa Zawodowego dla klasy VII Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 108 im. Aliny Fedorowicz w Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym, pod tytułem: „Odkrywając siebie”.
WSDZ będzie realizowany w wyżej wymienionym Zespole Szkół Specjalnych nr 3.
- Programem Doradztwa Zawodowego dla klasy VIII Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 108 im. Aliny Fedorowicz w Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym, pod tytułem: „Moje życie – moja kariera”.
WSDZ będzie realizowany w wyżej wymienionym Zespole Szkół Specjalnych nr 3.
- Programem Doradztwa Zawodowego dla XXXIX Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego w Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym, pod tytułem: „Znajdź swój drogowskaz”.

WSDZ będzie realizowany w wyżej wymienionym Zespole Szkół Specjalnych nr 3.

- Programem Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 108 im. Aliny Fedorowicz w ramach zadań pracy wychowawczo–profilaktycznej, w zakresie wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji o wyborze przyszłego zawodu (doradztwo zawodowe).
- Programem Wychowawczo – Profilaktycznym XXXIX Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego w ramach zadań pracy wychowawczo – profilaktycznej, w zakresie wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji o wyborze przyszłego zawodu (doradztwo zawodowe).

Ważnym elementem WSDZ jest rozpoznawanie i kształtowanie właściwych zachowań, wartości, postaw wobec szkoły, rynku pracy i pracy zawodowej.

WSDZ to dokument, który zawiera informacje o wszystkich działaniach, jakie prowadzi szkoła w danym roku szkolnym. Istnieje również po to, aby wspomóc ucznia w świadomym planowaniu swojej ścieżki edukacyjno – zawodowej z uwzględnieniem jego mocnych stron, zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych. WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i jest włączony do statutu szkoły.

Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,

- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ środowiska i stan zdrowia,
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną),
- wspieranie uczniów w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej: wyboru szkoły ponadpodstawowej, planowania kariery edukacyjno – zawodowej oraz udzielanie wszelkich informacji na ten temat,
- przygotowanie uczniów do wejścia na rynek pracy – poprzez rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem realnych prognoz zapotrzebowania na pracowników oraz wpływu nowych technologii na świat zawodów.
- wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji systemu oraz w planowaniu lekcji przedmiotowych i zajęć związanych z wyborem ścieżki edukacyjno–zawodowej przez uczniów,
- wspieranie rodziców podczas wyboru przez ich dziecko ścieżki kariery edukacyjno–zawodowej,
- rozwijanie współpracy szkoły ze środowiskiem lokalnym i podmiotami wspierającymi doradztwo zawodowe,
- WSDZ ma charakter planowanych działań i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego.

Prowadzenie działań z zakresu doradztwa zawodowego odbywa się na wszystkich szczeblach kształcenia:

- w przedszkolu – preorientacja zawodowa,
- w klasach I – III oraz IV – VI szkoły podstawowej – orientacja zawodowa,
- w klasach VII – VIII – doradztwo zawodowe,
- w liceum ogólnokształcącym – doradztwo zawodowe.

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być planowane na poziomie szkoły w ramach Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) i realizowane przez całą kadrę pedagogiczną pod kierunkiem doradcy zawodowego. Powinny one obejmować także rodziców. Jednym z elementów realizacji programów

powinna być możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym.

Sprawny system doradztwa zawodowego wskaże uczniowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu. Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery.

Cel główny:

- Przygotowanie ucznia do świadomego i umiejętnego planowania kariery zawodowej przy uwzględnieniu własnych zasobów.
- Wzmacnianie myślenia w perspektywie procesu podejmowania trafnej decyzji zawodowej i szkolnej.
- Przygotowanie do wejścia na rynek pracy — poprzez rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem realnych prognoz zapotrzebowania na pracowników.
- Kształtowanie potrzeby konfrontowania oceny swego stanu zdrowia z wymaganiami wybieranego zawodu.
- Poszerzanie horyzontów i zwiększenie perspektyw mobilności zawodowej uczniów.
- Kształcenie kompetencji i rozeznania na rynku pracy.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nich decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Wyjaśnienie wpływu nowych technologii na świat zawodów.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- Podniesienie wśród uczniów zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej ścieżki kształcenia i wyboru zawodu.
- Poszerzenie wiedzy ucznia o instytucjach wspomagających planowanie określonej ścieżki edukacyjno – zawodowej.
- Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru, świadomego podejmowania decyzji i budowania swojej drogi zawodowej.

- Poznanie świata zawodów, w tym zawodów przyszłości oraz zrozumienie wpływu automatyzacji i sztucznej inteligencji na rynek pracy.
- Charakteryzowanie możliwości nabywania kwalifikacji w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz posługiwanie się Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji.
- Analizowanie lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego rynku pracy oraz interpretowanie prognozy zapotrzebowania na pracowników.
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych zasobów i umiejętnego ich wykorzystywania.
- Ukazanie możliwości rynku edukacyjnego i rynku pracy.
- Motywowanie uczniów do zdobywania wiedzy z zakresu zawodów przyszłości na rynku krajowym oraz unijnym.
- Rozwijanie kompetencji kluczowych i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy.
- Korzystanie z cyfrowych narzędzi doradztwa: platform edukacyjnych, ogólnopolskich baz zawodów i portali z ofertami pracy.
- Rozpoznawanie wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zawody i formy zatrudnienia (praca zdalna, elastyczne formy zatrudnienia).
- Nabywanie przez uczniów umiejętności prezentowania swojej wiedzy i zdolności.
- Kreowanie aktywnej postawy ucznia, radzenia sobie w trudnych sytuacjach: bezrobocie, problemy zdrowotne i adaptacja do nowych warunków pracy, mobilności zawodowej.
- Nabywanie przez uczniów umiejętności korzystania ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego, w tym rzetelnych, cyfrowych źródeł informacji edukacyjno-zawodowej.
- Określenie własnego systemu wartości: w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.
- Poszerzanie wiedzy na temat własnej choroby w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych i oczekiwań rynku pracy.
- Zrozumienie znaczenia uczenia się przez całe życie oraz mobilności zawodowej.
- Zaplanowanie własnej kariery edukacyjno – zawodowej.

- Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych w oparciu o wiedzę o sobie, o zawodach i o rynku pracy.

Rodzice:

- Przygotowanie do roli „doradców” swoich dzieci.
- Zapoznanie z ofertą edukacyjną.
- Aktywne uczestnictwo w procesie planowania kariery swoich dzieci poprzez spotkania, warsztaty i wydarzenia organizowane przez szkołę.
- Wskazywanie form poszukiwania pomocy dla swoich dzieci.
- Zapoznanie z czynnikami wyboru szkoły i zawodu.
- Wspieranie przy ocenie stanu zdrowia dziecka pod kątem wybieranego zawodu.
- Angażowanie się w pracę doradczą szkoły, np.: prezentacja swojego zawodu.

Nauczyciele:

- Zdobywanie umiejętności diagnozowania potrzeb uczniów pod kątem pracy doradczej.
- Kształtowanie umiejętności z zakresu rozwijania talentów i zainteresowań, zdolności i predyspozycji uczniów.
- Wspieranie uczniów i rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.
- Realizowanie tematów zawodoznawczych metodami aktywnymi.
- Włączanie przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces preorientacji, orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
- Poszerzanie wiedzy na temat ofert szkół ponadpodstawowych i zasad rekrutacji.
- Prowadzenie lekcji otwartych uwzględniających treści preorientacji, orientacji i doradztwa zawodowego.
- Udział w szkoleniowych posiedzeniach rady pedagogicznej z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonych przez szkolnego doradcę zawodowego.
- Współpraca z doradcą zawodowym w realizacji działań systemowych.

V. Cele główne i szczegółowe WSDZ odnoszące się do poszczególnych szczebli kształcenia

Przedszkole (preorientacja zawodowa):

- Wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu,
- Kształtowanie szacunku dla pracy, postaw prospołecznych oraz motywacji do podejmowania działań i współdziałania w grupie,
- Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci,
- Stwarzanie warunków do bezpiecznego badania świata, eksperymentowania oraz swobodnego wyrażania własnych pasji i marzeń dotyczących dorosłości.

Klasy I – III szkoły podstawowej (orientacja zawodowa):

- Zapoznavanie uczniów z różnorodnością zawodów oraz środowisk pracy,
- Kształtowanie pozytywnej i aktywnej postawy wobec nauki, pracy oraz podejmowania nowych wyzwań,
- Wspieranie uczniów w rozpoznawaniu własnych zasobów: zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron oraz prostych umiejętności praktycznych,
- Kształtowanie umiejętności pracy zespołowej, nawiązywania relacji i szacunku dla różnorodnych ról społecznych.

Klasy IV – VI szkoły podstawowej (orientacja zawodowa):

- Poszerzanie wiedzy o zawodach i świecie pracy, w tym o wpływie nowoczesnych technologii na codzienne czynności zawodowe,
- Kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji,
- Kształtowanie postawy gotowości do uczenia się, pokonywania trudności oraz rozwijania nowych kompetencji.

Klasy VII – VIII szkoły podstawowej (doradztwo zawodowe):

- Rozpoznawanie przez uczniów własnych uzdolnień, zainteresowań, mocnych stron, wartości i ograniczeń, w tym wynikających ze stanu zdrowia, w celu trafnego określenia potencjału edukacyjno-zawodowego,
- Zdobywanie wiedzy o zawodach i dynamice współczesnego rynku pracy, w tym o wpływie nowych technologii, sztucznej inteligencji (AI), automatyzacji oraz elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna/hybrydowa),
- Poznawanie oferty szkolnictwa ponadpodstawowego ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa branżowego i technicznego oraz zasad rekrutacji i możliwości uczenia się przez całe życie,
- Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przy wsparciu doradczym z wykorzystaniem cyfrowych narzędzi poradniczych.

Liceum ogólnokształcące (doradztwo zawodowe):

- Przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery,
- Wykształcenie w uczniach zdolności do konfrontowania własnych zasobów ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy,
- Rozwijanie w uczniach świadomości konieczności korygowania ścieżki zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych,
- Rozwijanie umiejętności elastycznego planowania rozwoju oraz sprawnego korzystania z cyfrowych i tradycyjnych narzędzi rekrutacyjnych i autoprezentacji.

WSDZ obejmuje treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla przedszkoli, dla klas I – VI szkoły podstawowej, dla klas VII – VIII szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego:

1) Poznawanie własnych zasobów m. in. zainteresowań, zdolności uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2) Świat zawodów i rynek pracy m. in. poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętności poruszania się po nim,

poszukiwanie i utrzymanie pracy oraz wpływ AI, cyfryzacji i nowych technologii na powstawanie nowych zawodów oraz transformację istniejących stanowisk.

3) Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m. in. znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie. Wykorzystanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji do wyszukiwania informacji o kwalifikacjach rynkowych.

4) Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych, m.in. planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe wynikające z treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla:

Przedszkola:

1. Poznanie siebie

Dziecko:

1.1 określa, co lubi robić;

1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;

1.3 określa, co robi dobrze;

1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;

2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;

2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Dziecko:

4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Klas I – VI szkół podstawowych:

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

C. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII – VIII szkół podstawowych:

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 Wykorzystuje umiejętności cyfrowe do efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych w celu pozyskania informacji na temat zawodów;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy, w tym przez wolontariat, udział w projektach społecznych lub praktykach absolwenckich;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia;

2.9 Charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.10 Rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie;

3.5 Analizuje korzyści i wyzwania związane z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w tym możliwości szybszego wejścia na rynek pracy, zdobycia kwalifikacji zawodowych oraz dalszego kształcenia.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno - zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi informatycznych oraz ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Liceum ogólnokształcącego

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);

1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;

1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;

2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno -zawodowych;

2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;

2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;

2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;

2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne, w szczególności CV i list motywacyjny, zgodnie z wymaganiami pracodawców;

2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej, w szczególności przez symulację rozmowy kwalifikacyjnej;

2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;

2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno - zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia;

2.10 analizuje i interpretuje prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy oraz prognozy prowadzone na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy;

2.11 wykorzystuje umiejętności cyfrowe w celu efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych oraz portali zawierających oferty pracy;

2.12 charakteryzuje możliwości nabywania kwalifikacji z zakresu edukacji pozaformalnej w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych, oraz posługuje się Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;

3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

3.3 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;

3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki;

3.5 określa wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

VI. Odbiorcy i realizatorzy

Odbiorcy:

- Uczniowie oraz rodzice Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie.
- Nauczyciele Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie.

Realizatorzy doradztwa zawodowego.

W szkole za realizację zadań związanych z doradztwem zawodowym odpowiedzialny będzie:

- **Dyrektor:** mgr Alicja Szmuc-Jaskot
- **Doradca zawodowy, andragog:** mgr Katarzyna Ziętara
- **Nauczyciele:** Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym (podział zadań według kompetencji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności w zakresie preorientacji, orientacji i doradztwa zawodowego)

Osoby te współpracują z rodzicami uczniów przy realizacji WSDZ.

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ przygotowuje się na każdy rok szkolny program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający WSDZ, o którym mowa w art. 98 ust. 1 pkt 16 (Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31.07.2025 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo oświatowe. (Dz. U. 2025 poz 1043)).

Program realizacji doradztwa zawodowego opracowuje szkolny doradca zawodowy, a także członkowie Rady Pedagogicznej z podziałem na poszczególne szczeble kształcenia. Całość zatwierdza Dyrektor szkoły.

Program realizacji doradztwa zawodowego jest opracowywany we współpracy z lokalnymi lub regionalnymi pracodawcami, izbami gospodarczymi lub przedstawicielami branż, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

WSDZ oraz program realizacji doradztwa zawodowego dostosowany jest do specyfiki szkoły znajdującej się w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację i prawidłową realizację doradztwa zawodowego w szkole;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu preorientacji, orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze;
- wspiera współpracę szkoły z pracodawcami, uczelniami, instytucjami rynku pracy;
- monitoruje realizację programu doradztwa zawodowego oraz wykorzystuje wyniki ewaluacji przy planowaniu działań na kolejny rok szkolny.

Nauczyciel doradca zawodowy

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz wspiera rodziców uczniów poprzez indywidualne rozmowy;
- wspiera i współpracuje z wszystkimi nauczycielami i rodzicami w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi indywidualne grupowe zajęcia dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z nauczycielami;

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno - pedagogicznych, publicznymi służbami zatrudnienia i agencjami, placówkami doskonalenia nauczycieli i partnerami z otoczenia społeczno - gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- wykorzystuje cyfrowe narzędzia doradztwa: platformy edukacyjne, ogólnopolskie bazy zawodów, portale z ofertami pracy, narzędzia komunikacji z uczniami i rodzicami;
- monitoruje i ewaluuje realizację WSDZ oraz sporządza sprawozdanie roczne.

Nauczyciele w tym wychowawcy klas:

- korelują swój przedmiot z doradztwem zawodowym;
- promują swój przedmiot/dyscyplinę w kontekście wyborów edukacyjno – zawodowych;
- uświadamiają uczniów o istotności danego przedmiotu szkolnego w karierach edukacyjno – zawodowych realizowanych w innych dyscyplinach;
- informują o ścieżkach kształcenia prowadzących do zawodów;
- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują ze sobą wzajemnie w zakresie realizowania orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno - zawodowej ich dzieci;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;

- rozwijają zainteresowania i uzdolnienia uczniów poprzez zajęcia, projekty i udział w ogólnopolskich programach edukacyjnych;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej;
- wprowadzają elementy orientacji edukacyjnej i zawodowej do lekcji przedmiotowych, powiązują treści przedmiotowe z możliwymi kierunkami kształcenia i zawodu;
- wskazują praktyczne zastosowania wiedzy przedmiotowej w wybranych zawodach i kierunkach studiów;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracują przy realizacji działań WSDZ.

Nauczyciele zespołu zajęć pozalekcyjnych i nauczyciele wychowania przedszkolnego:

- włączają w zajęcia realizowane w salach zabaw treści z zakresu preorientacji, orientacji zawodowej, doradztwa zawodowego;
- współpracują z rodzicami w zakresie poznania zainteresowań dziecka, budowania „mocnych stron” ucznia oraz realizacji zainteresowań dzieci;
- rozwijają umiejętności społeczne ucznia przez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie;
- organizują w sali kącki zawodoznawcze;
- zapoznają dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzają i rozwijają ich zainteresowania i uzdolnienia;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego;
- organizują w ramach swoich zajęć spotkania z przedstawicielami zawodów (np: rodzice dzieci jako przedstawiciele zawodów);
- prowadzone zajęcia i działania mają charakter dostosowany do wieku uczniów, opierają się także na zabawie, doświadczeniu, obserwacji, rozmowie i aktywnym poznawaniu najbliższego otoczenia;
- angażują uczniów w konkursy zawodoznawcze.

Nauczyciel bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- gromadzi, opracowuje i udostępnia zasoby informacji edukacyjno-zawodowej (publikacje, multimedia, materiały o zawodach i szkołach);
- organizuje kącik zawodoznawczy w bibliotece szkolnej oraz wspiera uczniów w wyszukiwaniu rzetelnych źródeł cyfrowych;
- włącza się w organizowane przez szkołę i publiczne służby zatrudnienia wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego;
- uczestniczy w ważnych wydarzeniach (np: Targi Edukacyjne, Targi Pracy, Targi Książki) celem pozyskania dla uczniów szkoły potrzebnych materiałów z zakresu doradztwa zawodowego;
- zaprasza i organizuje spotkania w bibliotece z przedstawicielami zawodów celem promocji szkoły;
- udostępnia literaturę z zakresu doradztwa zawodowego oraz gromadzi filmy o zawodach;
- informuje o nowościach wydawniczych i zasobach ogólnodostępnych platform edukacyjnych.

Nauczyciele ZSS nr 3 biorą cykliczny udział w seminariach Sieci Wsparcia dla osób na co dzień pracujących z dziećmi i młodzieżą, których organizatorem jest Krakowski Ośrodek Kariery i Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

VII. Zadania Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Zadania Szkolnego Doradcy Zawodowego (zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego oraz Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego)

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;

1a) systematyczne analizowanie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ustawy, prognoz prowadzonych na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy zamieszczonych na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra i wyników monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych, o których mowa w art. 26b ust. 24 ustawy, oraz wykorzystywanie tych danych w działaniach doradczych prowadzonych z uczniami i ich rodzicami oraz słuchaczami;

2) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;

3) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, oraz podmiotami, o których mowa w § 4 ust. 3a, programu, o którym mowa w § 4 ust. 1, oraz koordynowanie jego realizacji;

4) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie, o którym mowa w § 4 ust. 1;

5) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

6) realizowanie działań wynikających z programu, o którym mowa w § 4 ust. 1;

7) wykorzystywanie w realizacji działań wynikających z programu, o którym mowa w § 4 ust. 1, cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, w tym cyfrowych zasobów zamieszczonych na ogólnodostępnych platformach edukacyjnych i stronach

internetowych, ogólnopolskich baz zawodów i platform komunikacji z uczniami oraz ich rodzicami.

Doradca zawodowy pełni rolę towarzysza i eksperta. Jego zadaniem jest przede wszystkim proponowanie odpowiednich narzędzi, które ułatwią młodemu człowiekowi stałe i samodzielne poszukiwanie własnej drogi życiowej zamiast dawania mu schematycznych rad i gotowych odpowiedzi.

Zadania Szkolnego Doradcy Zawodowego zgodne z Obwieszczeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 lipca 2023. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1798).

- Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- Wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej,

Ważnym wydaje się więc stworzenie realnych możliwości, by doradca zawodowy we współpracy z nauczycielami, w ramach WSDZ wspierał i motywował ucznia do zdobywania i poszerzania wiedzy o zawodach, kwalifikacjach, stanowiskach pracy, a także o możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi.

Doradca w ramach WSDZ ma:

- systematycznie diagnozować zapotrzebowania uczniów na działania z zakresu doradztwa zawodowego,
- dostarczać uczniowi niezbędnych informacji na temat uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji,
- kształtować przydatne umiejętności, cechy i zachowania,
- kierować uczniów i rodziców w sprawach trudnych, do innych specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych adekwatnie w miejscach zamieszkania,

- przekazywać wiedzę na temat Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i obsługi Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji,
- udzielać porad edukacyjnych uczniom i rodzicom,
- systematycznie podnosić własne kwalifikacje,
- wzbogacać warsztat pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet) oraz udostępnić je osobom zainteresowanym,
- współpracować z placówkami doskonalenia nauczycieli, publicznymi służbami zatrudnienia, Ochotniczymi Hufcami Pracy lub agencjami zatrudnienia oraz innymi instytucjami rynku pracy,
- udzielać informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania określonych zawodów,
- w procesie doradztwa zawodowego sprawnie posługiwać się materiałami zamieszczonymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej,
- informować rodziców o realizowanych działaniach z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniać informacje i materiały mające na celu wspieranie ich w rozmowach z dzieckiem o przyszłości edukacyjno – zawodowej,
- prowadzić zajęcia z doradztwa przygotowujące ucznia do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej (zajęcia obowiązkowe z doradztwa zawodowego dla klasy VII i VIII szkoły podstawowej),
- prowadzić zajęcia z doradztwa przygotowujące uczniów liceum ogólnokształcącego do zdobywania wiedzy i informacji o krajowym i europejskim rynku pracy w kontekście wyborów edukacyjno – zawodowych a w dalszej kolejności do samodzielnego planowania kariery (zajęcia obowiązkowe z doradztwa zawodowego dla liceum ogólnokształcącego),
- uczestniczyć w wydarzeniach związanych z doradztwem zawodowym.

Doradca zawodowy wraz z Radą Pedagogiczną tworzy w każdym roku szkolnym program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający WSDZ w ZSS nr 3 w Krakowie.

Program ten określa działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, współpracę z rodzicami oraz podmioty z którymi szkoła współpracuje przy realizacji tych działań ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb uczniów.

Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego uwzględniają:

- tematykę działań, uwzględniającą w przypadku:
 - szkół, o których mowa w § 2 pkt 2–7, treści programowe, o których mowa w tych przepisach, prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, o której mowa w art. 46b ustawy, prognozy prowadzone na zlecenie ministra właściwego do spraw pracy zamieszczone na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra i wyniki monitoringu karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych, o których mowa w art. 26b ust. 24 ustawy
- oddziały, których dotyczą działania;
- metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem aktywnego udziału rodziców w tych działaniach, w szczególności przez organizację spotkań lub warsztatów z rodzicami, lub wydarzeń wspierających planowanie ścieżki kariery przez uczniów
- terminy realizacji działań,
- osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

Zadania szkoły:

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia,
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych,
- Prowadzenie działalności informacyjno – doradczej, w tym o zasadach rekrutacji do szkół ponadpodstawowych,
- Udzielanie indywidualnych porad rodzicom i uczniom,
- Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej,

- zapoznanie uczniów i ich rodziców z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego, w tym ogólnodostępnymi platformami edukacyjnymi i stronami internetowymi, ogólnopolskimi bazami zawodów, prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy,
- Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ,
- Pomoc i udostępnianie informacji o szkołach ponadpodstawowych,
- Współpraca wszystkich pracowników szkoły w celu realizacji zadań,
- Wyzwalanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny,
- Modyfikacja samooceny w przypadku, gdy odbiega ona od realnych możliwości (zawyżona lub zaniżona),
- Współdziałanie z rodzicami w realizacji powyższych zadań.

Zadania Rady Pedagogicznej:

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania WSDZ zgodnie ze statutem szkoły,
- Określenie priorytetów dotyczących orientacji, informacji zawodowej,
- Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- Identyfikacja potrzeb uczniów i rodziców oraz zmian na rynku pracy i dostosowywanie do nich oferty edukacyjnej placówki,
- Prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów, osobowości, kierunków kształcenia oraz rynku pracy,
- Zapewnienie uczniom profesjonalnej pomocy doradczej,
- Poszerzanie wiedzy z zakresu współczesnych zawodów oraz zawodów przyszłości na rynku krajowym i unijnym, możliwości rozwoju zainteresowań i talentów uczniów,
- Przekazywanie uczniom i rodzicom aktualnych informacji o ogólnopolskich bazach zawodów oraz prognozach zapotrzebowania na przyszłych pracowników,
- Włączanie się w przygotowanie programu realizacji WSDZ (jego działań) we współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym.

VIII. Formy i sposoby realizacji WSDZ

PRZEDSZKOLE - PREORIENTACJA ZAWODOWA

Preorientacja zawodowa może być prowadzona w przedszkolu w trakcie obowiązkowych zajęć wychowania przedszkolnego oraz dodatkowych zajęć w przedszkolu.

Preorientacja zawodowa jest prowadzona przez nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Preorientacja zawodowa jest prowadzona z wykorzystaniem metod aktywizujących, w tym elementów metody projektu.

Preorientacja zawodowa jest realizowana w formie zajęć grupowych, może być również realizowana w formie indywidualnej.

KLASY I-III ORAZ IV-VI – ORIENTACJA ZAWODOWA

Orientacja zawodowa może być prowadzona w klasach I-III i IV-VI szkoły podstawowej w trakcie obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, zajęć związanych z wyborem zawodu i kierunku kształcenia, zajęć z wychowawcą (w klasach IV-VI) oraz innych zajęć i działań w szkole.

Orientacja zawodowa jest prowadzona przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III), wychowawców (klasy IV-VI), nauczycieli.

Orientacja zawodowa jest prowadzona z wykorzystaniem metod aktywizujących, w tym metody projektu.

Orientacja zawodowa jest realizowana w formie zajęć grupowych, indywidualnych.

KLASY VII-VIII -DORADZTWO ZAWODOWE – minimum 10 godzin w roku szkolnym.

Obowiązujące ramowe plany nauczania zawierają godziny na realizację zajęć edukacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej w wymiarze po 10 godzin minimum w każdej klasie.

Zajęcia z doradztwa zawodowego odbywać się będą w oparciu o Program Doradztwa Zawodowego „Odkrywając Siebie” przygotowany przez Szkolnego Doradcę Zawodowego w klasie VII szkoły podstawowej. Zajęcia będą odbywać się w formie indywidualnej oraz grupowej.

Zajęcia z doradztwa zawodowego odbywać się będą w oparciu o Program Doradztwa Zawodowego „Moje życie – moja kariera” przygotowany przez Szkolnego Doradcę Zawodowego w klasie VIII szkoły podstawowej. Zajęcia będą odbywać się w formie indywidualnej oraz grupowej.

Zajęcia w klasie VII i VIII szkoły podstawowej obejmują następujące obszary:

- I. Poznawanie własnych zasobów.
- II. Świat zawodów i rynek pracy.
- III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
- IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych.

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE -DORADZTWO ZAWODOWE.

Obowiązujące ramowe plany nauczania zawierają godziny na realizację zajęć edukacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego w liceum ogólnokształcącym w wymiarze 10 godzin minimum.

Zajęcia z doradztwa zawodowego odbywać się będą w oparciu o Program Doradztwa Zawodowego „Znajdź swój drogowskaz” przygotowany przez Szkolnego Doradcę Zawodowego w klasie I liceum ogólnokształcącego. Zajęcia będą odbywać się w formie indywidualnej oraz grupowej.

Zajęcia liceum ogólnokształcącego obejmują następujące obszary:

- I. Poznawanie własnych zasobów.
- II. Świat zawodów i rynek pracy.
- III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
- IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych.

Tematyka zajęć – klasa VII szkoły podstawowej

Obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (minimum 10 godzin)			
Blok Tematyczny	Treści programowe	Temat zajęć	Czas
Poznanie własnych zasobów	Pkt 1.2: Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe). Pkt 1.3: Uczeń dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.	1. Moje mocne oraz słabe strony – rysunkowo i kolorowo.	45 min.
	Pkt 1.1: Uczeń określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych. Pkt 1.5: Uczeń rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.	2. Predyspozycje zawodowe – aspekt zdrowotny wyboru zawodu.	45 min.
	Pkt 1.4: Uczeń rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych. Pkt 1.6: Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji. Pkt 1.7: Uczeń określa własną hierarchię wartości i potrzeb.	3. Moja własna ścieżka edukacyjno-zawodowa – czyli bilans kompetencji.	45 min.
Świat zawodów i rynek pracy	Pkt 2.4: Uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka. Pkt 2.6: Uczeń wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową. Pkt 2.9: Uczeń charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania.	4. Zawód, stanowisko i miejsce pracy.	45 min.
	Pkt 2.1: Uczeń wykorzystuje umiejętności cyfrowe do efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych w celu pozyskania informacji na temat zawodów. Pkt 2.2: Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości. Pkt 2.3: Uczeń wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy.	5. Zawody w moim najbliższym otoczeniu – jak kształtuje się rynek edukacji i pracy w moim regionie?	45 min.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Pkt 3.1: Uczeń analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji. Pkt 3.3: Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej.	6. Dobra szkoła – liceum, technikum czy szkoła branżowa?	45 min.
	Pkt 2.8: Uczeń charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia. Pkt 3.2: Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów.	7. Moja edukacja a rynek pracy – źródła informacji o ścieżkach kształcenia.	45 min.
	Pkt 3.4: Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie. (W powiązaniu z Polską Ramą Kwalifikacji [PRK] oraz Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji [ZSK], w oparciu o opisy poziomów).	8. Kwalifikacje jak puzzle – czym jest Zintegrowany System Kwalifikacji i uczenie się przez całe życie?	45 min.
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Pkt 2.7: Uczeń dokonuje autoprezentacji. Pkt 4.2: Uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu. Pkt 2.10: Uczeń rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.	9. Sztuka autoprezentacji – tworzenie cyfrowego portfolio i pierwszego CV z wsparciem narzędzi AI.	45 min.
	Pkt 4.1: Uczeń opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych. Pkt 4.3: Uczeń podejmuje decyzje związane z wyborem kolejnego etapu edukacyjnego i kierunku kształcenia, uwzględniając informacje o sobie, rynku edukacyjnym i rynku pracy.	10. Od zainteresowań do kwalifikacji zawodowych – czyli kim chcę zostać w przyszłości i jak podjąć decyzję?	45 min.

Tematyka zajęć – klasa VIII szkoły podstawowej

Obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (minimum 10 godzin)			
Blok Tematyczny	Treści programowe	Temat zajęć	Czas
Poznanie własnych zasobów	Pkt 1.2: Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe).	1. Analiza typu temperamentu i osobowości w kontekście wyboru drogi życiowej.	45 min.
	Pkt 1.3: Uczeń dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.		
	Pkt 1.7: Uczeń określa własną hierarchię wartości i potrzeb.		
	Pkt 1.2: Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe). Pkt 1.6: Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji. Pkt 2.2: Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.	2. Predyspozycje zawodowe oraz umiejętności miękkie wymagane w różnych zawodach.	45 min.
	Pkt 1.3: Uczeń dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł. Pkt 1.5: Uczeń rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.	3. Świat zawodów przez pryzmat moich uzdolnień, zainteresowań i kompetencji.	45 min.
Świat zawodów i rynek pracy	Pkt 2.1: Uczeń wykorzystuje umiejętności cyfrowe do efektywnego przeszukiwania ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych w celu pozyskania informacji na temat zawodów. Pkt 2.3: Uczeń wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy. Pkt 2.5: Uczeń wskazuje czynniki wpływające na zmiany na rynku pracy (w tym cyfryzację i automatyzację).	4. Zawody przyszłości – wpływ nowych technologii, cyfryzacji i sztucznej inteligencji (AI) na rynek pracy.	45 min.
	Pkt 2.2: Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem możliwości pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia i przedsiębiorczości. Pkt 2.4: Uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka. Pkt 2.6: Uczeń wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową.	5. Oczekiwania współczesnych pracodawców a elastyczne formy zatrudnienia.	45 min.

	Pkt 1.1: Uczeń określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych. Pkt 1.5: Uczeń rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. Pkt 2.9: Uczeń charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania. Pkt 2.10: Uczeń konfrontuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, z uwzględnieniem czynników zdrowotnych, szans i zagrożeń na rynku pracy oraz możliwości własnego rozwoju	6. Zawód a stan zdrowia – konfrontacja możliwości psychofizycznych i ograniczeń z wymogami stanowisk pracy.	45 min.
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Pkt 3.1: Uczeń analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji. Pkt 3.2: Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów.	7. Dokąd po ósmej klasie? - oferta szkół ponadpodstawowych w moim regionie i kryteria wyboru nowej szkoły.	45 min.
	Pkt 3.4: Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie. (W powiązaniu z Polską Ramą Kwalifikacji [PRK] oraz Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji [ZSK], w oparciu o opisy poziomów).	8. Ścieżki uzyskiwania i potwierdzania kwalifikacji – Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK/PRK) i idea uczenia się przez całe życie	45 min.
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Pkt 4.1: Uczeń opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych. Pkt 4.2: Uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu. Pkt 4.3: Uczeń podejmuje decyzje związane z wyborem kolejnego etapu edukacyjnego i kierunku kształcenia, uwzględniając informacje o sobie, rynku edukacyjnym i rynku pracy.	9. Od marzeń do realnych decyzji – planowanie i realizacja kroków w wyborze nowej szkoły.	45 min.
	Pkt 2.7: Uczeń dokonuje autoprezentacji. Pkt 3.2: Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów. Pkt 4.3: Uczeń podejmuje decyzje związane z wyborem kolejnego etapu edukacyjnego i kierunku kształcenia.	10. Kształcenie ponadpodstawowe – elektroniczne systemy rekrutacyjne i tworzenie pierwszych dokumentów aplikacyjnych (CV, e-portfolio).	45 min.

Tematyka zajęć – liceum ogólnokształcące

Obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego (minimum 10 godzin)			
Blok Tematyczny	Treści programowe	Temat zajęć	Czas
Poznanie własnych zasobów	Pkt 1.1: Uczeń analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej. Pkt 1.2: Uczeń dokonuje bilansu własnych zasobów oraz określa ich wpływ na podejmowane decyzje edukacyjno-zawodowe.	1. Kwalifikacje a kompetencje – bilans własnych zasobów na progu dojrzałości.	45 min.
	Pkt 1.4: Uczeń określa wpływ stanu zdrowia i ograniczeń zdrowotnych na możliwość wykonywania określonych zadań zawodowych oraz dokonywanie wyborów edukacyjno-zawodowych. Pkt 1.5: Uczeń uwzględnia stan zdrowia przy planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.	2. Czy stan zdrowia wpływa na wybór zawodu? Przeciwwskazania i predyspozycje psychofizyczne.	45 min.
	Pkt 1.3: Uczeń rozpoznaje zmiany zachodzące w nim samym oraz w jego otoczeniu i analizuje ich konsekwencje dla planowania kariery. Pkt 4.4: Uczeń wykazuje elastyczność i otwartość na zmiany na rynku pracy oraz w procesie kształcenia.	3. To, czego możemy być pewni, to zmiany – gotowość na zmiany w kontekście decyzji edukacyjno-zawodowych.	45 min.
Świat zawodów i rynek pracy	Pkt 2.1: Uczeń ocenia wartość pracy w życiu człowieka oraz uzasadnia jej znaczenie dla rozwoju osobistego, społecznego i ekonomicznego. Pkt 2.2: Uczeń analizuje rolę pracy w zaspokajaniu potrzeb indywidualnych oraz zbiorowych.	4. Wartość i znaczenie pracy w życiu człowieka.	45 min.
	Pkt 2.6: Uczeń stosuje zasady poprawnej autoprezentacji, uwzględniając prezentację werbalną i niewerbalną oraz budowanie profesjonalnego wizerunku. Pkt 2.7: Uczeń tworzy dokumenty aplikacyjne oraz przygotowuje się do udziału w procesie rekrutacyjnym.	5. Sztuka autoprezentacji a sukces na rynku pracy.	45 min.
	Pkt 2.4: Uczeń charakteryzuje mechanizmy regulujące rynek pracy oraz trendy rozwojowe w świecie zawodów. Pkt 2.5: Uczeń rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym automatyzacji i sztucznej inteligencji, na powstawanie nowych zawodów i transformację istniejących stanowisk pracy. Pkt 2.10: Uczeń rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.	6. Zawody przyszłości i rynek w dobie cyfryzacji – analiza dynamicznych zmian w branżach.	45 min.

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Pkt 3.3: Uczeń określa znaczenie i korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie (<i>lifelong learning</i>) w rozwoju osobistym i zawodowym. Pkt 3.4: Uczeń charakteryzuje strukturę Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) i Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) oraz ich rolę w zdobywaniu i potwierdzaniu kwalifikacji. Pkt 2.12 charakteryzuje możliwości nabywania kwalifikacji z zakresu edukacji pozaformalnej w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, w tym kwalifikacji wolnorynkowych i sektorowych, oraz posługuje się Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji.	7. Kręte ścieżki uczenia się – elastyczność i kompetencje uczenia się drogą do sukcesu.	45 min.
	Pkt 3.1: Uczeń wyszukuje, selekcjonuje i analizuje informacje o ofertach szkół wyższych, kierunkach kształcenia oraz formach edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej. Pkt 3.2: Uczeń korzysta z krajowych i międzynarodowych baz danych oraz portalów informacyjnych dotyczących kształcenia i mobilności zawodowej.	8. Cyfrowe i międzynarodowe źródła informacji edukacyjno-zawodowej.	45 min.
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Pkt 2.3: Uczeń wymienia korzyści płynące z mobilności edukacyjnej i zawodowej w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Pkt 4.2: Uczeń prognozuje skutki podjętych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz ocenia ryzyko związane ze zmianą kierunku rozwoju.	9. Czy jeden zawód na całe życie? Mobilność zawodowa i <i>lifelong learning</i>.	45 min.
	Pkt 4.1: Uczeń formułuje cele krótkoterminowe i długoterminowe dotyczące własnego rozwoju edukacyjno-zawodowego. Pkt 4.3: Uczeń sporządza i modyfikuje swój Indywidualny Plan Działania (IPD), uwzględniając bilans zasobów, sytuację na rynku pracy i ofertę edukacyjną.	10. Moja mapa drogowa na rynku pracy – jak zaplanować pierwsze kroki po maturze?	45 min.

Działania zaplanowane w WSDZ będą prowadzone i realizowane w ramach:

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- Motywowanie uczniów do zdobywania i poszerzania wiedzy o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy, wpływie nowych technologii (w tym AI), automatyzacji oraz elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna/hybrydowa) a także możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, predyspozycjami zawodowymi i stanem zdrowia.

- Uświadamianie uczniom jakie mają możliwości kształcenia na danym etapie edukacyjnym przy uwzględnieniu ich zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych.
- Wykorzystywanie cyfrowych zasobów zamieszczonych na ogólnodostępnych platformach edukacyjnych i stronach internetowych, ogólnopolskich baz zawodów (Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Zintegrowany System Kwalifikacji, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji) i platform komunikacji z uczniami oraz ich rodzicami.
- Udostępnianie literatury z zakresu doradztwa zawodowego.
- Praca z informatorami o zawodach.
- Praca z portalami zawierającymi tematykę z zakresu doradztwa zawodowego a także interaktywnymi bazami informacji o ścieżkach kariery i rynku pracy (np. Mapa Karier, Nasze Szkoły).
- Projekcje filmów o zawodach.
- Prezentacje multimedialne.
- Rozmowy doradcze.
- symulowane rozmowy kwalifikacyjne.
- Zajęcia o tematyce edukacyjno – zawodowej.
- Organizację konkursów zawodoznawczych.
- Spotkania z przedstawicielami zawodów.
- Zajęcia z wykorzystaniem zdobytych materiałów i wiedzy podczas uczestnictwa nauczycieli w licznych grupach wsparcia o tematyce doradczej.
- Zajęcia prowadzone w ramach ogólnopolskich programów edukacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego oraz innowacji pedagogicznych.

Praca z rodzicami obejmuje działania informacyjne, doradcze oraz wspierające:

- prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów, zajęcia edukacyjne dla rodziców – wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,

- włączanie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań informacyjnych szkoły,
- przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego,
- udostępnianie materiałów informacyjnych (cyfrowych i tradycyjnych informatorów, ulotek, linków do portali edukacyjnych oraz literatury z zakresu doradztwa zawodowego),
- przekazywanie informacji o portalu „Nasze Szkoły” stworzonym przez Miasto Kraków zawierającym narzędzia wspierające podejmowanie decyzji edukacyjnych,
- indywidualne rozmowy z doradcą zawodowym,
- prezentacje multimedialne,
- porady indywidualne w sprawach uczniów mających trudności zdrowotne, emocjonalne, intelektualne, decyzyjne.

Praca z nauczycielami obejmuje:

- realizację założonych celów,
- wspólne ustalenie kierunku pracy z uczniami i ich rodzicami,
- współpracę z instytucjami zewnętrznymi, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi (Krakowski Ośrodek Kariery),
- szkolenia i warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego celem doskonalenia umiejętności doradczych oraz stwarzanie warunków do wymiany doświadczeń,
- przygotowanie materiałów dydaktycznych dotyczących problematyki doradztwa zawodowego,
- wykorzystanie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej do pozyskania materiałów używanych w zajęciach z doradztwa zawodowego.

Realizacja zajęć z doradztwa zawodowego odbywać się będzie w formie:

- a) indywidualnej
- b) grupowej

Realizacja WSDZ powinna być poprzedzona **diagnozą** głównego beneficjenta, jakim jest uczeń, jego rodzice, a także nauczyciele.

Diagnoza powinna odnosić się do:

1. Zainteresowań
2. Uzdolnień
3. Możliwości i deficytów edukacyjnych
4. Potrzeb rozwojowych i edukacyjnych
5. Wartości, przekonań, postaw i oczekiwań
6. Sytuacji rodzinnej
7. Stanu zdrowia (w kontekście wyboru zawodu)

Diagnoza powinna służyć dostosowaniu i przygotowaniu dla uczniów zajęć rozwijających ich potencjał:

- zajęć psychoedukacyjnych rozwijających ich wiedzę i samoświadomość oraz umiejętności interpersonalne.
- zajęć zawodoznawczych rozwijających wiedzę o sobie, świecie zawodów, rynku pracy i możliwości dalszego kształcenia.

WSDZ obejmuje działania kierowane do:

- ucznia
- nauczyciela
- rodzica

IX. Metody, formy oraz narzędzia realizacji działań WSDZ

1. Formy organizacyjne działań:

- Zajęcia lekcyjne,
- Zajęcia aktywizujące uczniów do samodzielnego wyboru zawodu prowadzone w formie warsztatów, lekcji zawodoznawczych, zajęć pozalekcyjnych,
- Udzielanie informacji w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia zawodu i planowania dalszej kariery zawodowej,
- Udzielanie porad i wspieranie uczniów, rodziców i nauczycieli podczas rozmów,
- Organizacja spotkań zawodoznawczych,
- Konkursy o tematyce zawodoznawczej,
- Spotkania z pasjonatami i przedstawicielami zawodów, pracodawcami lokalnymi i regionalnymi.

2. Metody i techniki pracy:

- Symulacja rozmów rekrutacyjnych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji
- Tworzenie kącików informacji zawodowej,
- Wykorzystanie biblioteki do zajęć tematycznych,
- Prezentacje wizualne, multimedialne, filmy zawodoznawcze, gry komputerowe,
- Ćwiczenia i gry dydaktyczne „Moje mocne strony”,
- Gry planszowe i szkoleniowe, karty zawodów: Wyspa Zawodów, Karty Profeski, Karty Pasjans,
- Praca własna,
- Mini wykład,
- Tworzenie map mentalnych, metaplanów, map myśli,
- Rozmowy w parach: rodzic – dziecko,
- Udzielanie informacji zwrotnej,
- Analiza przypadku – opracowanie „Indywidualne Portfolio” (papierowe lub elektroniczne),
- Wykorzystanie kwestionariuszy „Moja kariera”, kwestionariusza osobowościowego Hartmana, kwestionariuszy badających predyspozycje i umiejętności edukacyjno – zawodowe,
- Analiza ankiet np. skłonności zawodowych, uzdolnień,
- Zajęcia warsztatowe: piramida priorytetów, rybiego szkieletu, drzewka decyzyjnego, lekcji odwróconej, gier grupowych wzmacniających mocne strony uczniów,
- Praca z OzoBotami – w oparciu o scenariusze z zakresu doradztwa zawodowego.

3. Narzędzia, materiały i środki dydaktyczne:

- Praca z cyfrowymi narzędziami doradztwa (platformy, bazy zawodów, portale z ofertami pracy, testy predyspozycji, Zintegrowany System Kwalifikacji, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji),
- Tworzenie indywidualnego planu działania zgodnego ze stanem zdrowia ucznia
- Praca z testem zainteresowań i skłonności Klimowa, testem obrazkowym zawodów,
- Praca z: Test Kolorowych Kwadratów – Barwy Preferencji Zawodowych,
- Książki i albumy informacji o zawodach.

X. Współpraca

W ramach WSDZ szkoła (w tym szkolny doradca zawodowy) współpracuje z:

- Szkołą macierzystą (psycholog, pedagog, wychowawca) adekwatną do miejsca zamieszkania ucznia,
- Poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, m.in. Krakowskim Ośrodkiem Kariery,
- Lekarzami, psychologami z poszczególnych oddziałów szpitalnych,
- Powiatowym i Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie,
- Ośrodkiem Rozwoju Edukacji,
- Instytutem Badań Edukacyjnych,
- Obserwatoriami i placówkami doskonalenia nauczycieli, publicznymi służbami zatrudnienia, Ochotniczymi Hufcami Pracy lub agencjami zatrudnienia,
- Fundacjami,
- Pracodawcami lokalnymi i regionalnymi,
- Stowarzyszeniem Doradców Szkolnych i Zawodowych RP, Szkolnymi Doradcami Zawodowymi (sieć polska),
- Rodzicami jako przedstawicielami zawodów,
- Wydawnictwami edukacyjno – naukowymi ,
- Doradcami zawodowymi (wymiana dobrych praktyk),
- EPALE.

XI. Zasoby

- opracowany WSDZ,
- wykwalifikowany doradca zawodowy,
- narzędzia diagnostyczne do rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów,
- programy komputerowe,
- Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE) – oficjalne scenariusze zajęć, poradniki i materiały dydaktyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- Mapa Karier – interaktywne narzędzie do badania ścieżki kariery, zawodów i wymagań rynku pracy,
- Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK) i Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) – cyfrowe bazy kwalifikacji,
- Portal Branżowych Centrów Umiejętności (BCU) oraz Barometr Zawodów – oficjalne bazy danych o zapotrzebowaniu na rynku pracy,
- „Nasze Szkoły” - oficjalny, miejski portal internetowy Krakowa, który gromadzi informacje o wszystkich samorządowych placówkach oświatowych w mieście
- materiały drukowane – ulotki, plakaty, informacje o zawodach,
- informatory o szkolnictwie ponadpodstawowym, szkolnictwie zawodowym,
- publikacje – prospekty,
- tablet z dostępem do internetowych baz danych,
- gry planszowe i komputerowe,
- filmy zawodoznawcze.

XII. Korzyści wynikające z działalności Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Dla ucznia:

- Rozpoznaje własne zainteresowania i pasje oraz potrafi określić ich wpływ na wybór dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- Rozumie rolę i znaczenie kompetencji w życiu człowieka,
- Zdobywa wiedzę o zawodach,
- Umie definiować czym jest rynek pracy,
- Potrafi określić swoje predyspozycje zgodnie z wymaganiami rynku pracy,
- Umie wskazać powody dla których warto uczyć się przez całe życie,
- Potrafi wyszukiwać informacje o profilach szkoły jakie go interesują,
- Potrafi wymienić instytucje wspomagające planowanie jego ścieżki edukacyjno – zawodowej, w tym instytucje rynku pracy,
- Potrafi orientować się w źródłach informacji dotyczących kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego,
- Trafnie określa wybór własnej drogi zawodowej,
- Umie dostosować się do zmian zachodzących we współczesnym świecie zawodowym,
- Stopniowo poszerza wiedzę na temat własnej choroby w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych,
- Zna zależności pomiędzy czynnikami wpływającymi na decyzje zawodowe,
- Sprawniej się komunikuje,
- Potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami,
- Umie gromadzić informacje na temat tworzenia własnego portfolio,
- Jest w stanie ocenić przydatność wymagań rynku pracy w kontekście własnego wyboru ścieżki zawodowej,

- Potrafi określać własne cele zawodowe,
- Posiada umiejętność samodzielnego wyszukiwania, selekcji i weryfikacji informacji o wydarzeniach edukacyjnych, targach pracy, festiwalu zawodów, salonie maturzystów oraz możliwościach rozwoju,
- Dokonuje adekwatnej samooceny, rozpoznając swoje mocne i słabe strony, potencjał osobisty oraz uzdolnienia,
- Potrafi korzystać z cyfrowych narzędzi doradztwa: platform edukacyjnych, ogólnopolskich baz zawodów i portali z ofertami pracy,
- Rozumie wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zawody i formy zatrudnienia - praca zdalna, elastyczne formy zatrudnienia.

Dla szkoły:

- Podniesienie jakości pracy edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej placówki oraz pełna realizacja ustawowych wymogów prawa oświatowego,
- Wzbogacenie oferty edukacyjno-profilaktycznej dzięki aktywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami lokalnymi i regionalnymi, uczelniami, organizacjami,
- Podnoszenie kwalifikacji i warsztatu pracy nauczycieli realizujących treści zawodoznawcze (korelacja przedmiotowa),
- Budowanie pozytywnego wizerunku szkoły w środowisku lokalnym,

Dla rodziców:

- Są odpowiednio przygotowani do efektywnego wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych,
- Są przygotowani do racjonalnego i dojrzałego wspierania dziecka w planowaniu jego własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej uwzględniając jego obecny stan zdrowia,
- Mają dostęp do licznych prezentacji multimedialnych oraz bazy danych o zawodach znajdujących się na stronie szkoły (ZSS nr 3),
- Wiedzą, gdzie poszukiwać informacji o szkołach, zawodach, ciekawych wydarzeniach związanych z rynkiem pracy,

- Znają znaczenie i wiedzą czemu ma służyć Polska Rama Kwalifikacji stanowiąca część Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

XIII. Przewidywane rezultaty

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do Rady Pedagogicznej.

Nauczyciele:

- Potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy.
- Rozumieją potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy.
- Wykorzystują materiały ze Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (ZPE) w procesie dydaktycznym, dostosowując je do potrzeb i stanu zdrowia uczniów.
- Poznają metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego.
- Znają zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole.
- Potrafią realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami.
- Korelują treści przedmiotowe z zagadnieniami zawodoznawczymi, uwzględniając stan zdrowia oraz możliwości psychofizyczne uczniów.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do uczniów.

Uczniowie:

- Znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu.
- Potrafią dokonać samooceny w aspekcie czynników decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej.
- Potrafią wskazać swoje predyspozycje, słabe i mocne strony.
- Znają strukturę rynku pracy, potrafią klasyfikować zawody oraz konfrontować własne predyspozycje z wymaganiami poszczególnych grup zawodowych.
- Potrafią korzystać z cyfrowych narzędzi doradztwa: platform edukacyjnych, ogólnopolskich baz zawodów i portali z ofertami pracy;
- Rozumieją wpływ nowych technologii, automatyzacji i sztucznej inteligencji (AI) na rynek pracy, powstawanie zawodów przyszłości oraz elastyczne formy zatrudnienia.

- Potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej i podjąć prawidłowe decyzje edukacyjne i zawodowe .
- Korzystają z możliwości nabywania kwalifikacji w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, posługują się Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji;
- Potrafią analizować lokalny, regionalny, krajowy i europejski rynek pracy oraz interpretować prognozy zapotrzebowania na pracowników;
- Potrafią konfrontować ocenę swego stanu zdrowia z wymaganiami wybieranego/przyszłego zawodu.
- Rozumieją znaczenie uczenia się przez całe życie oraz potrafią odnieść własne osiągnięcia do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do rodziców.

Rodzice:

- Znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez swoje dziecko.
- Rozumieją potrzebę uwzględniania czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka.
- Wiedzą, gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka, wykorzystują do tego nowoczesne technologie i narzędzia.
- Aktywnie uczestniczą w procesie planowania kariery swoich dzieci poprzez spotkania, warsztaty i wydarzenia organizowane przez szkołę.
- Korzystają z Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w celu wspomaganie swojego dziecka w wyborach zawodowych i edukacyjnych.
- Znają rynek pracy oraz rynek edukacyjny w kontekście wyboru szkoły (dalszej ścieżki kształcenia).
- Potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka.
- Znają trendy obowiązujące w zatrudnieniu na lokalnym rynku pracy oraz oferty szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie miasta.
- Potrafią konstruktywnie i dojrzałe wspierać dzieci w podejmowaniu samodzielnych decyzji edukacyjno-zawodowych.

XIV. Monitoring i ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna aby działania doradcy zawodowego były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów oraz ich rodziców. Za monitoring odpowiada doradca zawodowy. Stanowi to podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ.

W tym celu potrzebna będzie:

- analiza prowadzonej dokumentacji – wyciąganie wniosków,
- zebranie informacji zwrotnej od adresatów: uczniów, rodziców, nauczycieli.

Celem monitorowania jest w szczególności:

- sprawdzanie realizacji zaplanowanych działań;
- ocena stopnia współpracy osób zaangażowanych w doradztwo;
- identyfikowanie potrzeb uczniów i rodziców;
- rozpoznawanie obszarów wymagających zmian.

Podsumowanie.

W ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego Szkoła będzie przygotowywać uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu.

Szkoła będzie prowadzić zajęcia z zakresu preorientacji, orientacji i doradztwa zawodowego.

Opis wiadomości i umiejętności zdobytych przez ucznia będzie zgodny z ideą uczenia przez całe życie, oraz ideą europejskich ram kwalifikacji. Kształcenie jest bowiem koniecznością, aby uczeń mógł się utrzymać na elastycznym, mobilnym rynku pracy.

Szkoła, doradca zawodowy oraz członkowie Rady Pedagogicznej będą prowadzić działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia od strony zawodowej stosownie do jego potrzeb, możliwości i stanu zdrowia.

Sprawnie funkcjonujący WSDZ dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego będzie dawał efekt synergii.

Dokument WSDZ zapewni ciągłość działań doradczych, będzie służył wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno – wychowawczymi w szkole.

Dokument WSDZ w Zespole Szkół Specjalnych nr 3 w sposób szczególny uwzględnia specyfikę nauczania dzieci przewlekle chorych, dynamikę rotacji uczniów oraz ich aktualny stan psychofizyczny.

Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego jest dokumentem otwartym i może być modyfikowany w odpowiedzi na zmieniające się przepisy, potrzeby uczniów, rodziców oraz warunki funkcjonowania Szkoły.